Accountantsverslag 2023

27 juni 2024

nieuwkoop

VERSTEGEN
accountants en adviseurs
Solide en waardevol

VERSTEGEN
accountants en adviseurs 50 jaar

Noordendijk 207
Postbus 574
3311 RN Dordrecht

T. (078) 648 15 55

info@verstegenaccountants.nl
www.verstegenaccountants.nl

Aan de gemeenteraad van de
gemeente Nieuwkoop
Postbus 1
2460 AA TER AAR

Dordrecht, 27 juni 2024

Ref.: 1635/JvdL/MG

Geachte leden van de gemeenteraad,

Overeenkomstig uw opdracht hebben wij de jaarrekening 2023 van Gemeente Nieuwkoop (verder genoemd: Nieuwkoop) gecontroleerd. In overeenstemming met artikel 213 van de Gemeentewet en Controlestandaard 260 Communicatie met de met governance belaste personen, brengen wij verslag aan u uit over onze bevindingen.

Onze controle is uitgevoerd in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden, het Controleprotocol WNT 2023 en het Controleprotocol 2023-2026 van Nieuwkoop, vastgesteld door de gemeenteraad op 29 februari 2024. Bij de uitvoering van onze controlewerkzaamheden hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel vastgesteld op € 1.087.000 en de rapporteringstolerantie voor dit accountantsverslag op € 100.000.

Ter informatie en ter identificatie vermelden wij de belangrijkste bedragen zoals die blijken uit de door ons gecontroleerde jaarrekening 2023 en het bedrag van de door ons gehanteerde materialiteit bij de planning en uitvoering van de jaarrekeningcontrole:

Gemeente Nieuwkoop (bedragen x € 1.000)	2023	2022
Jaarrekening		
Balanstotaal	€ 129.279	€ 128.785
Eigen vermogen	€ 67.077	€ 65.579
Totaal lasten inclusief reservemutaties	€ 108.785	€ 90.815
Totaal baten inclusief reservemutaties	€ 111.663	€ 95.086
Resultaat (na mutaties in de reserves)	€ 2.878	€ 4.271
Materialiteit	€ 1.087.000	€ 908.000

Het college heeft de jaarrekening 2023 vastgesteld op 28 mei 2024. De jaarrekening wordt goedgekeurd door de gemeenteraad op 4 juli 2024.

Middels het Meerjarenperspectief Grondexploitaties (MPG) 2024 zijn de geactualiseerde grondexploitatieberekeningen per 1 januari 2024 (ongewijzigd) vastgesteld door het college. In de vergadering van de gemeenteraad van 6 juni 2024 zijn de geactualiseerde grondexploitatieberekeningen behandeld en goedgekeurd.

Het is de verantwoordelijkheid van het college van B&W van Nieuwkoop om de jaarrekening op te maken in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) en de Wet normering topinkomens (WNT) en de daarop berustende bepalingen. Het college is tevens verantwoordelijk voor de rechtmatige totstandkoming van baten, lasten en balansmutaties in de jaarrekening in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen. Het college heeft in de jaarrekening 2023 in hoofdstuk 6.9 de rechtmatigheidsverantwoording opgenomen en heeft in de paragraaf Bedrijfsvoering in het jaarverslag onder hoofdstuk 5.5 de belangrijkste bevindingen, afwijkingen en verbeterpunten nader toegelicht. Het is onze verantwoordelijkheid een controleverklaring over de getrouwheid van de jaarrekening te verstrekken.

In het geval dat de door ons gecontroleerde jaarrekening nog wordt gewijzigd, verzoeken wij u om zo snel mogelijk contact met ons op te nemen over de dan ontstane situatie.

Onze bevindingen hebben wij op 29 april 2024 voorgelegd aan uw organisatie en vervolgens toegelicht op 1 mei 2024. De bevindingen hebben wij vervolgens op 17 mei 2024 toegelicht aan uw concerncontroller, gemeentesecretaris en portefeuillehouder Financiën en op 11 juni 2024 aan uw Auditcommissie.

Wij benadrukken dat dit accountantsverslag uitsluitend is bedoeld om u te informeren over onze controlebevindingen en aanbevelingen. Belanghebbenden kunnen u vragen om een afschrift van onze rapportage(s) voor hun beoordeling van de financiële stand van zaken van Nieuwkoop en van de risico's in haar bedrijfsvoering. Wij benadrukken dat wij niet aansprakelijk zijn voor eventuele gevolgen van externe verspreiding.

Wij vertrouwen erop u met dit verslag voldoende te hebben geïnformeerd en zijn graag bereid om het nader toe te lichten.

Hoogachtend,

[redacted]

W.P. de Vries RA

INHOUDSOPGAVE

1. Gemeente Nieuwkoop in beeld 5

2. Onze belangrijkste boodschappen aan Nieuwkoop 8

2.1. Opdrachtbevestiging 8

2.2. Materialiteit, normenkader en (rapporterings)toleranties 8

2.3. Goedkeurende controleverklaring getrouwheid 9

2.4. Rechtmatigheidsverantwoording 9

2.5. Het verloop van onze controlewerkzaamheden 9

3. Vermogen, resultaat en continuïteit 10

3.1. Analyse vermogen, resultaat en resultaatontwikkeling 10

3.2. Financiële positie en continuïteit 11

3.3. Interne beheersing 12

3.4. Weerstandsvermogen 13

4. Jaarverslag 13

5. Algemene controlebevindingen bij de jaarverslaglegging 2023 14

5.1. Rechtmatigheid 14

5.2. Grondexploitaties 19

5.3. Sociaal domein 21

5.4. WNT-verantwoording 23

5.5. SiSa-verantwoording 23

5.6. IT-beheersing 25

5.7. Verwerking van geconstateerde afwijkingen getrouwheid 26

6. Overige onderwerpen 26

6.1. Naleving van wet- en regelgeving en frauderisicobeheersing 26

6.2. Verplichte rapportering fraude en continuïteit in onze controleverklaring 27

6.3. Onafhankelijkheid 28

6.4. Duurzaamheid 28

7. Slot 30

Bijlage 1 – SiSa bijlage 2023 gemeente Nieuwkoop 31

Bijlage 2 – Belangrijkste bevindingen geautomatiseerde gegevensverwerking (IT) 33

1. Gemeente Nieuwkoop in beeld

In onderstaand overzicht geven wij een totaalbeeld van de financiële positie en interne beheersing van de gemeente Nieuwkoop met verwijzingen naar de verdere uitwerking in dit verslag.

De onder “Financiële positie” opgenomen signalering is uitsluitend een cijfermatige berekening en aansluiting en is geen kwaliteitsaanduiding. De gehanteerde normen onder “Norm” zijn algemene, bruikbare normen waaraan wij de gemeente Nieuwkoop toetsen.

- Geen noemenswaardige bevindingen
- Geen tekortkomingen, wel relevante bevindingen en/of aandachtspunten
- Beperkte tekortkomingen en/of bijzondere aandachtspunten
- Tekortkomingen en/of aandachtspunten met een verhoogd risico/verhoogde impact
- Tekortkomingen en/of aandachtspunten met een hoog risico/grote impact

Onderwerp	Bevindingen 2023	Norm / paragraaf	Signalering 2023	Signalering 2022
FINANCIËLE POSITIE				
Saldo van baten en lasten	Saldo van baten en lasten (€ 1.497.000) als % van totale baten (€ 90.582.000).	> 0% < 0% < -2%		n.v.t.
Gerealiseerde resultaat	Resultaat na reservemutaties (€ 2.878.000) als % van totale baten (€ 90.582.000).	> 0% < 0% < -2%		n.v.t.
Vermogenspositie	Eigen vermogen (€ 67.077.000) als % van totale baten (€ 90.582.000).	> 50% > 25% < 25%		n.v.t.
Vermogenspositie	Eigen vermogen (€ 67.077.000) als % van totaal vermogen (€ 129.279.000).	> 30% > 10% < 10%		n.v.t.
Weerstandsvermogen	Het beschikbare weerstandsvermogen als factor van de benodigde weerstandscapaciteit bedraagt 3,5. Een ratio tussen > 2,0 kwalificeert Nieuwkoop als ‘Uitstekend’.	> 1,5 > 1,0 < 1,0		n.v.t.

Onderwerp	Bevindingen 2023	Norm / paragraaf	Signalering	
			2023	2022
INTERNE BEHEERSING				
Jaarrekeningproces	De samenwerking tussen uw organisatie en Verstegen is goed, prettig en constructief verlopen. Naar aanleiding van onze controle zijn afwijkingen geconstateerd en correcties verwerkt, ook met effect op vermogen en resultaat. In de jaarstukken 2023 (versie 28 mei 2024) zijn alle tekstuele als cijfermatige correcties doorgevoerd, inclusief de rechtmatigheidsverantwoording.	2.5		n.v.t.
Risicobeheersings- en controlesysteem	Nieuwkoop brengt risico's in kaart, maar kent nog geen geformaliseerd risicobeheersings- en controlesysteem, inclusief fraudebeheersing. Nieuwkoop heeft een frauderisicoanalyse opgesteld. Hierin is een verdere (door)ontwikkeling en formalisatie van deze frauderisicoanalyse nodig. Wij adviseren het risicobeheersings-systeem, inclusief actuele schriftelijke (fraude)risicoanalyse te optimaliseren.	3.4		n.v.t.
(Verbijzonderde) interne controle	De VIC van Nieuwkoop is van goede kwaliteit. De VIC werkzaamheden worden door Nieuwkoop vooralsnog gegevensgericht en achteraf uitgevoerd, wij zien hierin mogelijkheden voor verdere doorontwikkeling van de VIC, ook uit oogpunt van de rechtmatigheids-verantwoording die met ingang van dit jaar geldt.	3.3 / 5.1		n.v.t.
Grondexploitaties	Nieuwkoop heeft zorgvuldige aandacht besteed aan een correcte waardering van haar grondposities in de jaarrekening 2023.	5.2		n.v.t.

Onderwerp	Bevindingen 2023	Norm / paragraaf	Signalering	
			2023	2022
Sociaal domein (Jeugdhulp, PGB's, Wmo, Uitkeringen Participatiewet)	Wij signaleren aandachtspunten in de interne beheersing voor wat betreft de getrouwheid en rechtmatigheid van de lasten sociaal domein. Nieuwkoop is voor een tijdige verantwoording afhankelijk van derden.	5.3.1 t/m 5.3.4		n.v.t.
Aanbestedingen	Uit de VIC en uit onze controle is vastgesteld dat een aantal inkoopopdrachten door Nieuwkoop niet rechtmatig is aanbesteed en Europees aanbesteed had moeten worden.	5.1.4		n.v.t.
Single information, Single audit (SiSa)	Wij signaleren aandachtspunten in de interne beheersing voor wat betreft de getrouwheid en rechtmatigheid van de lasten, baten en balansposities die verband houden met de SiSa-regelingen.	5.5		n.v.t.
Overige processen	Voor onze detailbevindingen en onze aanbevelingen over de interne beheersing verwijzen wij naar onze managementletter van 12 december 2023. Wij vinden dat er binnen Nieuwkoop – rekening houdend met de aard en omvang van de (administratieve) organisatie – geen sprake is van ernstige tekortkomingen in de voor de jaarrekeningcontrole relevante interne beheersingsmaatregelen.	3.3 / 5.1		n.v.t.

2. Onze belangrijkste boodschappen aan Nieuwkoop

2.1. Opdrachtbevestiging

In onze opdrachtbevestiging hebben wij de tussen Nieuwkoop en Verstegen accountants en adviseurs gemaakte afspraken ten aanzien van het controleren van de jaarrekening 2023 bevestigd.

2.2. Materialiteit, normenkader en (rapporterings)toleranties

Bij de uitvoering van onze controlewerkzaamheden hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening 2023 als geheel vastgesteld op € 1.087.000. De berekening hebben wij verricht conform het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (BADO) en het Controleprotocol 2023-2026 van Nieuwkoop, vastgesteld door de gemeenteraad op 29 februari 2024, gebaseerd op 1% van de totale werkelijke lasten over 2023 inclusief de toevoegingen aan de reserves. De rapporteringstolerantie voor dit accountantsverslag is overeenkomstig het Controleprotocol 2023-2026 van Nieuwkoop vastgesteld op € 100.000.

Afwijkingen als gevolg van fraude of fouten zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Met ingang van verslagjaar 2023 geeft het college van B&W een rechtmatigheids-verantwoording, voor het eerst bij de jaarrekening 2023. Voor de controle van de jaarrekening 2023 heeft u in uw Controleprotocol 2023-2026 en in uw Financiële verordening 2023 en Controleverordening 2023 hierover afspraken gemaakt.

Onze controle is uitgevoerd in overeenstemming met:

- Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden; en
- Het Controleprotocol WNT 2023.

Wij baseren onze controleopdracht op de uitgangspunten die zijn vastgelegd in:

- de Gemeentewet, het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en de normen afkomstig van de Commissie Bedrijfsvoering en Auditing Decentrale Overheden (BADO), alle in aangepaste vorm voor de rechtmatigheidsverantwoording;
- de geactualiseerde Kadernota Rechtmatigheid 2023 van de commissie BBV, vanwege de rechtmatigheidsverantwoording;
- de Nota verwachtingen accountantscontrole SiSa 2023;
- Controleprotocol 2023-2026 van Nieuwkoop, vastgesteld door de gemeenteraad op 29 februari 2024 en uw eigen verordeningen, kaders en afspraken.

2.3. Goedkeurende controleverklaring getrouwheid

Wij hebben de controle van de jaarrekening 2023 van Nieuwkoop afgerond. Wij geven bij de jaarrekening 2023 een goedkeurende controleverklaring af voor getrouwheid. Dit onder het voorbehoud dat deze jaarrekening ongewijzigd wordt vastgesteld door de gemeenteraad op 4 juli 2024. De accountantscontrole over verslagjaar 2023 leidt hiermee indirect tot een oordeel over de rechtmatigheid van alle baten, lasten en balansmutaties, via een getrouwheidsoordeel over de rechtmatigheidsverantwoording.

2.4. Rechtmatigheidsverantwoording

In hoofdstuk 6.9 (pagina 201) van de jaarrekening is de rechtmatigheidsverantwoording over boekjaar 2023 van het college van B&W opgenomen. Het college van B&W heeft conform het door de gemeenteraad vastgestelde Controleprotocol 2023-2026 en financiële verordening 2023 (artikel 10 lid 2) 2% van de lasten inclusief toevoegingen aan de reserves als verantwoordingsgrens (€ 2.175.000) gehanteerd. Uit de rechtmatigheidsverantwoording blijkt dat er rechtmatigheidsfouten en/of recht-matigheidsonduidelijkheden boven deze verantwoordingsgrens zijn geconstateerd.

In de paragraaf bedrijfsvoering (hoofdstuk 5.5 van het jaarverslag) is een nadere toelichting opgenomen ten aanzien van de rechtmatigheid en zijn individuele rechtmatigheidsfouten en/of individuele rechtmatigheidsonduidelijkheden boven de door de gemeenteraad vastgestelde rapportagegrens van € 100.000 toegelicht.

In paragraaf 5.1 van dit verslag hebben wij onze bevindingen bij de rechtmatigheids-verantwoording nader uitgewerkt. Op grond van onze controle zijn wij van oordeel dat de rechtmatigheidsverantwoording een getrouw beeld geeft.

2.5. Het verloop van onze controlewerkzaamheden

Wij hebben onze controlewerkzaamheden uitgevoerd overeenkomstig de tussen de Nieuwkoop en Verstegen opgestelde opdrachtafspraken. Ter ondersteuning daarvan zijn vooraf risicoanalyses opgesteld, werkafspraken gemaakt en tussentijdse controlewerkzaamheden uitgevoerd. Met betrekking tot het controleproces 2023 constateren wij het volgende:

- De concept-jaarrekening 2023 was bij aanvang van onze jaarrekeningcontrole op 25 maart 2024 gereed en van goed niveau. De rechtmatigheidsverantwoording en de toelichting rechtmatigheid in de paragraaf Bedrijfsvoering zijn nieuw in de jaarstukken 2023. Nieuwkoop en Verstegen hebben onderling intensief samengewerkt met als resultaat dat de interne en externe rechtmatigheidscontrole kon worden uitgevoerd en de rechtmatigheidsverantwoording voldoet aan de daaraan gestelde eisen.
- De jaarrekening heeft door uw organisatie hoge prioriteit gekregen en de jaarrekeningcontrole heeft u goed voorbereid.
- De samenwerking tussen uw organisatie en Verstegen is goed, prettig en constructief verlopen.

- De dossiervorming als basis voor onze controle was goed op het moment van start van onze controle. Vragen en opmerkingen die wij hadden zijn goed en tijdig beantwoord. Het onderwerp rechtmatigheid en specifiek de rechtmatigheids-verantwoording heeft een groot beslag op uw en onze capaciteit gelegd. Dit valt buiten de invloedsfeer van Nieuwkoop.
- De wederzijdse afspraken over planning en afronding en uw en onze extra inspanningen hebben ertoe geleid dat de controle binnen de bestuurlijke planning kon worden afgerond.
- Onze controlewerkzaamheden zijn voor de rechtmatigheidsverantwoording intensiever geweest en hebben ook meer tijd gekost dan vooraf overeengekomen. De extra werkzaamheden en de bijbehorende controlekosten zullen wij met het management overleggen en vervolgens een voorstel doen om de aanvullende tijdbesteding in rekening te brengen.
- De late aanlevering van verantwoordingsstukken van derden (Participe, gemeente Alphen aan den Rijn, Serviceorganisatie Zorg Holland Rijnland) heeft, ondanks goede afspraken met derden, geleid tot vertraging in het jaarrekening- en controleproces.

Wij zijn, rekening houdend met het vorenstaande, van mening dat onze gerealiseerde tijdsbesteding en de door ons gerealiseerde controlewerkzaamheden voldoende zijn voor een kwalitatief toereikende uitvoering van onze controlewerkzaamheden, overeenkomstig de voor ons geldende controle- en overige standaarden (COS).

3. Vermogen, resultaat en continuïteit

3.1. Analyse vermogen, resultaat en resultaatontwikkeling

Het Besluit Begroting en Verantwoording (hierna: BBV) is voor Nieuwkoop het geldende verslaggevingsstelsel. Hierin wordt onderscheid gemaakt tussen resultaatbepaling en resultaatbestemming. Het is niet toegestaan baten of lasten rechtstreeks in het eigen vermogen te muteren. Mutaties in het eigen vermogen vinden plaats op basis van besluitvorming door de gemeenteraad.

De jaarrekening 2023 van Nieuwkoop is opgesteld in overeenstemming met het van toepassing zijnde model. Bij de jaarrekening 2023 is een SiSa-bijlage gevoegd voor de SiSa-regelingen. In paragraaf 5.5 in dit verslag gaan wij hier nader op in.

De door ons gecontroleerde jaarrekening 2023 geeft een eigen vermogen aan per 31 december 2023 van € 67,1 miljoen (2022: € 65,6 miljoen) inclusief een positief resultaat na mutaties in de reserves over 2023 van € 2,9 miljoen (2022: € 4,3 miljoen na mutaties in de reserves). Het verschil kent diverse oorzaken. Voor een analyse van de verschillen per programma tussen begroting en realisatie verwijzen wij naar de individuele programmaverantwoordingen in het jaarverslag (hoofdstukken 4.1 tot en met 4.6). Voor een uitgebreide toelichting op de stortingen en onttrekkingen in de reserves wordt verwezen naar de toelichting op het Eigen vermogen op pagina 177 e.v. van de jaarrekening 2023.

De opbouw van het rekeningresultaat 2023 is als volgt:

	Begroting 2023	Gewijzigde begroting 2023	Realisatie 2023	Realisatie 2022
Baten	80.652	95.675	90.582	87.069
Lasten	79.671	98.363	89.085	80.538
Saldo van baten en lasten	**981**	**-2.688**	**1.497**	**6.531**
Onttrekkingen aan reserves	9.959	21.220	21.081	8.017
Toevoegingen aan reserves	10.891	18.532	19.700	10.277
Saldo reservemutaties	**-932**	**2.688**	**1.381**	**-2.260**
Resultaat na reservemutaties	**49**	-	**2.878**	**4.271**
Bedragen x € 1.000				

3.2. Financiële positie en continuïteit

Uitgangspunt bij de begroting van Nieuwkoop is dat de begroting ten minste sluitend is. In de (gewijzigde) begroting 2023 is een resultaat van nihil opgenomen. De realisatie is uitgekomen op € 2,9 miljoen positief. Nieuwkoop heeft een sluitende begroting voor de jaren 2024 tot en met 2027.

De jaarrekening is opgesteld op basis van de continuïteitsveronderstelling. Het college van Nieuwkoop bevestigt dat er geen twijfel bestaat ten aanzien van de financiële omvang van het vermogen van Nieuwkoop om de continuïteit te waarborgen. Wij hebben de continuïteitsveronderstelling als basis voor de jaarrekening 2023 beoordeeld en wij kunnen ons verenigen met de toepassing van de continuïteitsveronderstelling in de jaarrekening.

Onderstaand overzicht geeft een beeld van de ontwikkeling van het eigen vermogen.

	2023	2022	2021
Eigen vermogen			
Algemene reserve	12.083	23.162	21.894
Bestemmingsreserves	52.117	38.146	33.797
Resultaat na reservemutaties	2.877	4.271	3.357
	67.077	**65.579**	**59.048**
Eigen vermogen en bestemmingsreserves, exclusief resultaat	**64.200**	**61.308**	**55.691**
Bedragen x € 1.000			

Onderstaand overzicht, overgenomen uit de jaarstukken 2023 van de gemeente Nieuwkoop geeft aan de hand van financiële kengetallen en ratio's een beeld van de financiële positie van Nieuwkoop per balansdatum en de (financiële) ontwikkeling daarin.

Omschrijving	Jaarrekening 2021	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Jaarrekening 2023
Netto schuldquote	19.88%	14,91%	35,12%	15,90%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	14,20%	9,32%	29,36%	8,90%
Solvabiliteitsratio	47,86%	48,32%	49,26%	50,23%
Structurele exploitatieruimte	2,97%	4,55%	1,48%	5,10%
Belastingcapaciteit	119,26%	116,26%	104,47%	101,69%
Grondexploitatie	44,11%	46,17%	40,33%	44,46%

Nieuwkoop licht toe in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing van het jaarverslag 2023 dat de financiële positie van de gemeente op basis van de bovenstaande ratio's (in samenhang) en de ratio weerstandsvermogen ultimo 2023 "gezond" is te noemen.

3.3. Interne beheersing

Als onderdeel van de jaarrekeningcontrole hebben wij een interim-controle uitgevoerd. Onze bevindingen en aanbevelingen met betrekking tot de interne beheersings-maatregelen hebben wij gerapporteerd in onze managementletter 2023 van 12 december 2023. Wij verwijzen naar deze managementletter.

Vanuit onze controleopdracht hebben wij de kwaliteit beoordeeld van de interne beheersingsmaatregelen die een directe relatie hebben met de externe verslaglegging en jaarrekening van Nieuwkoop. Als een interne beheersingsmaatregel de basis vormt voor onze verdere controlewerkzaamheden, dan toetsen wij ook de werking ervan gedurende het jaar.

Nieuwkoop verricht verbijzonderde interne controle (hierna: VIC) voor de belangrijkste processen van de gemeente. Deze verbijzonderde interne controles zijn voor uw organisatie van belang omdat ze inzicht geven in de kwaliteit van de belangrijkste processen en de naleving van de rechtmatigheidseisen waaraan Nieuwkoop moet voldoen, voorafgaand aan onze controle.

Voor onze (externe) controle van Nieuwkoop maken wij, conform onze afspraken met de gemeente en onze controleaanpak, gebruik van uitgevoerde verbijzonderde interne controle en zijn deze werkzaamheden ondersteunend aan onze controle. Dat betekent dat onze accountantscontrole uitgaat van een gegevensgerichte controleaanpak, waarbij de VIC van Nieuwkoop van goede kwaliteit is en op tijd gereed is om er tijdens onze controle gebruik van te maken.

De VIC controlewerkzaamheden worden door de gemeente vooralsnog gegevensgericht en achteraf uitgevoerd, hierin zien wij mogelijkheden voor een verdere doorontwikkeling van de VIC, ook in het licht van de rechtmatigheidsverantwoording die vanaf dit jaar van toepassing is. In onze managementletter 2023 hebben wij een aantal adviezen ter doorontwikkeling van de VIC vermeld.

Wij vinden dat er binnen Nieuwkoop – rekening houdend met de aard en omvang van de (administratieve) organisatie – geen sprake is van ernstige tekortkomingen in de voor de jaarrekeningcontrole relevante interne beheersingsmaatregelen. Enkele van onze bevindingen en aanbevelingen behoeven aandacht.

3.4. Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen van Nieuwkoop heeft de aandacht van management, college en gemeenteraad.

Risicomanagement vindt onder andere plaats in de vorm van een risicotabel, waarin Nieuwkoop de risico's in beeld brengt en periodiek monitort. In de jaarstukken 2023 is een risicotabel opgenomen in de paragraaf "Weerstandsvermogen en risicobeheersing". Ook de structurele exploitatieruimte is in deze paragraaf uitgewerkt. Dit kengetal geeft aan welke ruimte de gemeente heeft om eigen lasten te dragen. In de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing is aangegeven dat de structurele exploitatieruimte in 2023 (5,10%) een verbetering kent ten opzichte van 2022 (4,55%) en de begroting 2023 (1,48%) en hoger is dan de algemeen gebruikte norm van 0,6%.

Op basis van de huidige inzichten schat Nieuwkoop in dat per eind 2023 volgens de vermelde risicotabel in paragraaf 5.2 van het jaarverslag, een onderbouwde kans bestaat dat een bedrag van € 9,1 miljoen (2022: € 7,9 miljoen) noodzakelijk is om aan de zo reëel mogelijk ingeschatte financiële structurele risico's weerstand te bieden. Voor een nadere specificatie verwijzen wij naar pagina 99 en 100 van de jaarstukken 2023.

Vervolgens is de beschikbare weerstandscapaciteit afgezet tegen weerstandscapaciteit die volgens uw inschatting benodigd zou moeten zijn. Op grond van uw analyse is een weerstandscapaciteit van € 31,3 miljoen beschikbaar (2022: € 34,7 miljoen).

De ratio weerstandsvermogen komt ultimo 2023 uit op 3,5 (2022: 4,4). In de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing is vermeld dat de berekende ratio weerstandsvermogen van Nieuwkoop op basis van de waarderingstabel weerstandsvermogen (bron: Nederlands Adviesbureau Risicomanagement) valt in de waarderingscategorie A 'Uitstekend'.

Gezien het risicoprofiel van Nieuwkoop adviseren wij u de ontwikkeling van de risico's en de ontwikkeling van de reserves die aangewezen zijn als dekking van de risico's tussentijds en nauwlettend te blijven volgen.

Hoewel er geen harde norm is voor de gewenste omvang van het weerstandsvermogen, kan worden gesteld dat uw gemeente voldoende weerstandscapaciteit bezit om onvoorziene financiële tegenvallers op te vangen.

4. Jaarverslag

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken 2023 andere informatie, die bestaat uit:

- Leeswijzer (hoofdstuk 1);
- Samenvatting (hoofdstuk 2);
- Jaarverslag (hoofdstuk 3), bestaande uit programmaverantwoordingen (hoofdstuk 4) en paragrafen (hoofdstuk 5);
- Overige gegevens (hoofdstuk 7).

Wij hebben de overige informatie gelezen en vastgesteld dat de daarin opgenomen informatie niet strijdig is met de jaarrekening of onze controlebevindingen. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten uit het BBV en de Nederlandse Standaard 720 Nadere Voorschriften Controlestandaarden en de verantwoordelijkheden van de accountant met betrekking tot andere informatie. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het jaarverslag en andere informatie mag geen ander beeld oproepen bij de lezer dan de jaarrekening. Wij hebben vastgesteld dat het jaarverslag 2023 van Nieuwkoop de vereiste informatie in voldoende mate weergeeft en niet strijdig is met de jaarrekening of onze controlebevindingen.

5. Algemene controlebevindingen bij de jaarverslaglegging 2023

5.1. Rechtmatigheid

5.1.1. Inleiding

In onze managementletter 2023 hebben wij u geïnformeerd over de rechtmatigheidsverantwoording. Nieuwkoop heeft actief geacteerd op de komst van de rechtmatigheidsverantwoording. Wij verwijzen naar onze (tussentijdse) bevindingen en de aanbevelingen en aandachtspunten die wij hebben gerapporteerd.

Nieuwkoop heeft in de jaarrekening een rechtmatigheidsverantwoording van het college van B&W opgenomen. De rechtmatigheidsafwijkingen (rechtmatigheidsfouten en onduidelijkheden) boven de overeengekomen verantwoordingsgrens worden in de rechtmatigheidsverantwoording benoemd. In de paragraaf Bedrijfsvoering in het jaarverslag heeft het college van B&W een nadere toelichting gegeven over de onderwerpen die de rechtmatigheid raken en op welke wijze de interne beheersing en verbeteracties zijn vormgegeven.

5.1.2. Ontwikkelingen rechtmatigheidsverantwoording

<u>Ingangsdatum rechtmatigheidsverantwoording verslagjaar 2023</u>
Op 27 september 2022 is de Wet versterking decentrale rekenkamers aangenomen door de Eerste Kamer. In deze wet is geregeld dat de rechtmatigheidsverantwoording, opgesteld door het college van Nieuwkoop, onderdeel wordt van de jaarrekening. Hiermee is het college van een gemeente zelf verantwoordelijk voor afleggen van verantwoording over de rechtmatigheid van het gevoerde bestuur en de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties. Dit betekent dat de accountant met ingang van de jaarrekening 2023 alleen een controleverklaring met een oordeel over de getrouwheid van de jaarrekening (inclusief rechtmatigheids-verantwoording) als geheel afgeeft. Tot en met 2022 was dat een controleverklaring met een oordeel over zowel getrouwheid als rechtmatigheid. Wij hebben u, uw college en uw organisatie hierover eerder geïnformeerd.

Aanpassing Gemeentewet, nog geen aanpassing accountantsnormen

Eerder is de Gemeentewet aangepast aan de nieuwe rechtmatigheidsverantwoording. Tegen de voorgestelde wijzigingen in de normen voor de accountantscontrole (het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en de normen afkomstig van de Commissie Bedrijfsvoering en Auditing Decentrale Overheden (BADO) heeft de Algemene Rekenkamer (AR) begin 2024 fundamentele bezwaren geuit. Dit heeft tot gevolg dat de voorgestelde wijzigingen in het BBV en in het BADO niet definitief zijn en formeel ongewijzigd blijven voor verslagjaar 2023.

Wel een oordeel over rechtmatigheid

Gemeenten en gemeenschappelijke regelingen werden opgeroepen om de rechtmatigheidsverantwoording wel op te nemen in de jaarrekening. Dit conform besluitvorming door de Eerste Kamer op 27 september 2022 en de door u inmiddels aangepaste en vastgestelde (interne) verordeningen en afspraken die hierover door vertegenwoordigende organen met de gemeenteraad gemaakt zijn. Omdat de verslaggevings- en accountantsnormen niet zijn aangepast en accountants hiermee geen formele grondslag hebben voor het kunnen afgeven van de controleverklaring bij de jaarrekening 2023, is aan accountants en ook aan Verstegen verzocht om te wachten met het afgeven van de controleverklaring bij de jaarrekening 2023 van gemeenten en gemeenschappelijke regelingen en dus ook bij Nieuwkoop. Hiermee is het enige tijd onzeker geweest of BBV en BADO nog tijdig konden worden aangepast voor verslagjaar 2023.Dit standpunt hebben wij gevolgd.

Medio april jl. hebben wij bericht ontvangen over de wijzigingen in de verantwoordings- en accountantsnormen in het BBV en BADO. Dit geeft uitsluitsel voor gemeenten, gemeenschappelijke regelingen en controlerend accountants over de het definitief opmaken van de jaarrekening 2023 en de bestuurlijke behandeling en besluitvorming en over de afronding van onze controlewerkzaamheden en het afgeven van de controleverklaring bij de jaarrekening van Nieuwkoop.

De accountantscontrole over verslagjaar 2023 leidt tot een oordeel over de rechtmatigheid van alle baten, lasten en balansmutaties. Het accountantsoordeel komt hiermee tot uitdrukking in een getrouwheidsoordeel over de rechtmatigheids-verantwoording.

5.1.3. Begrotingsonrechtmatigheid

Onderdeel van de (interne) rechtmatigheidscontrole en de rechtmatigheids-verantwoording is begrotingsrechtmatigheid. In het kader van de begrotings-rechtmatigheid beoordeelt Nieuwkoop de begrotingsafwijkingen per programma voor zowel de lasten en de baten als de afwijkingen op investeringskredieten.

Over 2023 heeft Nieuwkoop volgens de gewijzigde begroting 2023 € 116,9 miljoen aan lasten na bestemming begroot (primitieve begroting 2023 € 90,6 miljoen) tegenover € 108,8 miljoen aan werkelijke lasten na bestemming (2022: € 90,8 miljoen). Aan baten na bestemming heeft Nieuwkoop over 2023 een bedrag geraamd van € 116,9 miljoen volgens de gewijzigde begroting 2023 (primitieve begroting 2023 € 90,6 miljoen), tegenover € 111,7 miljoen aan werkelijke baten na bestemming (2022: € 95,1 miljoen). Dit betekent een onderrealisatie van de lasten en baten in 2023.

Nieuwkoop kent vijf programma's. Op deze programma's is in 2023 sprake van de volgende begrotingsafwijkingen op de lasten en de baten:

Programma	Werkelijk 2023	Begroot (na wijziging) 2023	Afwijking begroting 2023
Lasten			
Programma 1. Ruimtelijke ontwikkeling	€ 14.166.000	€ 23.122.000	- € 8.956.000 (onderschrijding)
Programma 2. Ruimtelijk beheer	€ 16.550.000	€ 15.311.000	+ € 1.239.000 (overschrijding)
Programma 3. Sociaal domein	€ 38.952.000	€ 40.408.000	- € 1.456.000 (onderschrijding)
Programma 4. Bestuur en dienstverlening	€ 6.388.000	€ 6.762.000	- € 374.000 (onderschrijding)
Programma 5. Bedrijfsvoering	€ 11.686.000	€ 11.920.000	- € 234.000 (onderschrijding)
Baten			
Programma 1. Ruimtelijke ontwikkeling	€ 11.705.000	€ 19.495.000	- € 7.790.000 (onderschrijding)
Programma 2. Ruimtelijk beheer	€ 9.336.000	€ 8.415.000	+ € 921.000 (overschrijding)
Programma 3. Sociaal domein	€ 11.584.000	€ 11.098.000	+ € 486.000 (overschrijding)
Programma 4. Bestuur en dienstverlening	€ 531.000	€ 439.000	+ € 92.000 (overschrijding)
Programma 5. Bedrijfsvoering	€ 428.000	€ 217.000	+ € 211.000 (overschrijding)

In 2023 is sprake van de volgende (begroting)afwijkingen op de investeringskredieten:

Afwijkingen kredieten van gerealiseerde investeringen	Bedrag
Totaal overschrijdingen investeringskredieten	€ 447.000
Totaal onderschrijdingen investeringskredieten	€ 3.721.000

In november 2023 is door de commissie BBV in de gewijzigde Kadernota Rechtmatigheid 2023 een nadere duiding gegeven aan het begrip Begrotingsonrechtmatigheid:

1. Er is hiervan sprake als het college bij de realisatie van doelen en het realiseren van activiteiten de door de gemeenteraad vastgestelde budgetten voor wat betreft de lasten of investeringsbudgetten overschrijdt.
2. Toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves die niet door de gemeenteraad zijn vastgesteld voor het einde van het boekjaar.
3. Bij onderschrijdingen van lasten of investeringskredieten en ook bij lagere/hogere baten dan begroot de begroting niet tijdig* met begrotingswijzigingen is aangepast.

Het derde onderdeel is een uitbreiding van het begrip begrotingsonrechtmatigheid. *Hoe niet tijdig wordt geïnterpreteerd, wordt bepaald door de 'spelregels' tussen de gemeenteraad en het college. De spelregels met betrekking tot het informeren en vaststellen van begrotingswijzigingen bij onderschrijdingen van lasten en investeringsbudgetten (kredieten) en bij lagere/hogere baten ten opzichte van de begroting zijn veelal in de financiële verordening art. 212 Gemeentewet opgenomen.

Nieuwkoop heeft middels een aanvullend raadsbesluit van 14 december 2023 afspraken gemaakt over wat in dit opzicht tijdig is. Met dit raadsbesluit is bepaald dat onderschrijdingen van lasten en investeringsbudgetten (kredieten) en afwijkingen van baten per programma ten opzichte van de begroting groter dan € 100.000 niet als onrechtmatig worden beschouwd indien deze afwijkingen door het college bij de jaarstukken worden gemeld en toegelicht aan de gemeenteraad.

Voor de toelichting op de begrotingsafwijkingen per programma voor zowel de lasten en de baten als de afwijkingen op investeringskredieten verwijzen wij naar uw inhoudelijke analyses in de programmaverantwoordingen (jaarverslag) in hoofdstuk 4 (lasten en baten per programma) en in hoofdstuk 6.3 toelichting op de balans (investeringskredieten) van de jaarrekening 2023. Nieuwkoop heeft de afwijkingen gewogen en heeft bepaald welke afwijkingen rechtmatig en onrechtmatig zijn en welke onrechtmatigheden volgens het beleid van en afspraken met de gemeenteraad zoals opgenomen in de financiële verordening 2023 van Nieuwkoop als 'acceptabel' worden aangemerkt. De conclusie is dat er over boekjaar 2023 begrotingsonrechtmatigheden zijn vastgesteld bij Nieuwkoop voor een bedrag van € 1.686.000, waarvan een deel van € 751.000 als acceptabel is verklaard. Hiervoor verwijzen wij u naar het overzicht dat is opgenomen in hoofdstuk 5.1.6.

5.1.4. (Europese) aanbesteding

Onderdeel van het vastgestelde normenkader van Nieuwkoop zijn regels en voorschriften ten aanzien van Europese aanbestedingsregels. Nieuwkoop controleert of juiste naleving van deze Europese (EU) aanbestedingsregels heeft plaatsgevonden. Deze controle is een belangrijk onderdeel van de (interne) rechtmatigheidscontrole en van de rechtmatigheids-verantwoording.

Nieuwkoop ziet voorafgaand aan aanbestedingen toe dat bij het aangaan van nieuwe opdrachten de regels ten aanzien van EU-aanbesteding strikt worden nageleefd. Tijdens onze controle en de gesprekken met uw organisatie hierover hebben wij vastgesteld dat dit bewustzijn aanwezig is en dat wij deze aandacht terugzien in uw organisatie op

Uit de (verbijzonderde) interne rechtmatigheidscontrole zijn onrechtmatigheden geconstateerd en u heeft gerapporteerd dat meerdere inkoopopdrachten in het verleden niet rechtmatig zijn aanbesteed. Op basis van onze externe controle komen wij op dezelfde conclusie. Wij verwijzen naar uw inhoudelijke toelichting in paragraaf 5.5 op pagina 128 en verder in jaarrekening 2023. Naast deze vier onrechtmatige inkoopopdrachten (boven de rapporteringsgrens van € 100.000) zijn er nog twee andere inkoopopdrachten (beneden de rapporteringsgrens van € 100.000) als onrechtmatig beoordeeld. De totale rechtmatigheidsfout over 2023 bedraagt afgerond € 755.000. De geconstateerde onrechtmatigheden zijn mede het gevolg van inkoopopdrachten die zijn aangegaan tot en met boekjaar 2022 en in die periode niet volgens de juiste procedure zijn aanbesteed. De afwijkingen kunnen niet gecorrigeerd en hersteld worden, de kosten 2023 zijn wel "getrouw".

5.1.5. Toetsingskader rechtmatigheid

Wij adviseren u een toetsingskader op te stellen waarmee Nieuwkoop inzichtelijk kan maken aan welke voorwaarden voldaan moet worden. Het is belangrijk dat Nieuwkoop vervolgens zichtbaar intern toetst of wordt voldaan aan de relevante (financiële) bepalingen van de interne en externe wet- en regelgeving uit het normenkader, bijvoorbeeld via werkprogramma's voor de betreffende processen of in checklists. Op deze wijze kan Nieuwkoop zelf en tijdig zichtbaar maken, in het kader van de interne rechtmatigheidscontrole en rechtmatigheidsverantwoording, dat/of aan alle relevante (financiële) bepalingen van de interne en externe wet- en regelgeving uit het normenkader wordt voldaan en welke voorwaarden bijvoorbeeld (nog) niet. Voor een nadere toelichting verwijzen wij naar onze managementletter 2023.

5.1.6. Rechtmatigheidsafwijkingen 2023

In de rechtmatigheidsverantwoording 2023 in de jaarrekening 2023 heeft u de rechtmatigheidsafwijkingen opgenomen en de afwijkingen die daarvoor in aanmerking komen nader toegelicht in de paragraaf Bedrijfsvoering.

Hieronder hebben wij het kader van de gemeenteraad voor de (interne) rechtmatigheidscontrole en de rechtmatigheidsverantwoording opgenomen waaraan Nieuwkoop moet voldoen. Het kader is uitgebreid met de normen waaraan de accountant voor de getrouwheidscontrole van de jaarrekening moet voldoen.

Onderwerp	Percentage/norm	Bedrag
Totale lasten 2023 Realisatie volgens Jaarrekening 2023	n.v.t.	€ 89.085.000
Toevoegingen aan de reserves 2023 Realisatie volgens Jaarrekening 2023	n.v.t.	€ 19.700.000
Basis voor berekening goedkeuringstolerantie getrouwheid en verantwoordinggrens rechtmatigheid	n.v.t.	€ 108.785.000
Accountant		
Materialiteit BADO voor getrouwheidsfouten	1%	€ 1.087.000
Materialiteit BADO voor onzekerheden in de controle	3%	€ 3.261.000
Rapporteringstolerantie voor toelichting getrouwheidsfouten en onzekerheden in de controle in het accountantsverslag	Vast bedrag	€ 100.000
Rechtmatigheid		
Verantwoordingsgrens (regulier) voor de financiële rechtmatigheidstoetsing, vastgesteld door de gemeenteraad	2%	€ 2.175.000
Rapportagegrens voor individuele rechtmatigheidsfouten en rechtmatigheidsonduidelijkheden in de paragraaf Bedrijfsvoering	Vast bedrag	€ 100.000

Rechtmatigheidsafwijking	Fout	Onduidelijk	Waarvan niet-acceptabel	Waarvan acceptabel
Begrotingscriterium				
Begrotingsoverschrijding lasten programma 2. Ruimtelijk beheer	€ 1.239.000	N.v.t.	€ 488.000	€ 751.000
Overschrijdingen investeringskredieten	€ 447.000	N.v.t.	€ 447.000	€ 0
Subtotaal begrotingscriterium	**€ 1.686.000**	**N.v.t**	**€ 935.000**	**€ 751.000**
Voorwaardencriterium				
Inkopen ten onrechte niet Europees aanbesteed	€ 755.000	N.v.t.	€ 755.000	N.v.t.
Subtotaal voorwaardencriterium	**€ 755.000**	**N.v.t**	**€ 755.000**	**N.v.t.**
TOTAAL	**€ 2.441.000**	**N.v.t.**	**€ 1.690.000**	**€ 751.000**

Wij hebben vastgesteld dat de rechtmatigheidsverantwoording getrouw is.

5.2. Grondexploitaties

5.2.1. Algemeen

De gemeentelijke grondexploitaties van Nieuwkoop vormen een belangrijk aandeel van het balanstotaal van Nieuwkoop. Belangrijk onderdeel van onze controle is de controle van de juiste waardering van de grondexploitaties.

Voor alle grondexploitaties van Nieuwkoop vinden jaarlijks actualisaties plaats. Over de ontwikkelingen wordt de raad tussentijds geïnformeerd. Over de uitkomsten van de actualisatie per 1 januari 2024 wordt de raad geïnformeerd via het Meerjarenperspectief Grondexploitaties (MPG) 2024.

Nieuwkoop heeft zorgvuldige aandacht besteed aan een correcte waardering van haar grondposities in de jaarrekening 2023 en het proces dat hiertoe moet leiden. Nieuwkoop actualiseert de grondexploitaties waarna deze via het Meerjarenperspectief Grondexploitaties (MPG) 2024 worden aangeboden aan de gemeenteraad. Hierin wordt verantwoording afgelegd en inzicht gegeven in alle activiteiten met betrekking tot het beheren en exploiteren van gronden, bestaande uit de grondexploitaties.

5.2.2. Actualisatie grondexploitaties 1-1-2024

Om inzicht te krijgen in de verwachte inkomsten en uitgaven en in de risico's en kansen actualiseert Nieuwkoop bij het vaststellen van de jaarstukken en het vaststellen van de begroting) de grondexploitatieberekeningen. Dit is voor een groot deel afhankelijk van schattingen. Aan deze schattingen liggen diverse parameters en uitgangspunten ten grondslag, zoals het inflatiecijfer waartegen toekomstige kosten en opbrengsten worden gecorrigeerd, gehanteerde rentepercentages, de looptijd van het project, fasering van geplande opbrengsten en kosten en uitgifteprijzen.

Deze variabelen bepalen in hoge mate het verwachte financiële resultaat. De uitgangspunten die bij de actualisaties worden gehanteerd, hebben grote impact op de netto contante waarde van de grondexploitaties van Nieuwkoop. De uitgangspunten voor de ramingen zijn door Nieuwkoop inhoudelijk toegelicht en onderbouwd in “position papers” per grondexploitatieberekening , in aansluiting op cijfermatige grondexploitatieberekeningen. Alle grondexploitaties gezamenlijk zijn zowel toelichtend als financieel opgenomen in het Meerjarenperspectief Grondexploitaties (MPG) 2024.

De gemeentelijke grondexploitaties van Nieuwkoop zijn naar de stand van 1 januari 2024 geactualiseerd en op 6 juni 2024 goedgekeurd door de gemeenteraad. Hierbij zijn door Nieuwkoop belangrijke keuzes gemaakt en standpunten ingenomen. Met deze berekeningen heeft Nieuwkoop ook beoordeeld of de onderhanden werk positie in de jaarrekening 2023 op een juiste wijze is gewaardeerd en in welke mate Nieuwkoop verliesvoorzieningen moet treffen en/of (tussentijds) resultaat moet nemen over 2023.

In de paragraaf Grondbeleid en in de toelichting op de balans (voorraden) is dit nader uiteengezet. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de (geheime) het Meerjarenperspectief Grondexploitaties (MPG) 2024.

5.2.3. Bevindingen

Op basis van een risicoanalyse hebben wij de grondexploitaties gecontroleerd. Naar aanleiding daarvan constateren we dat de beheersing van de projecten en inschatting en bewaking van de belangrijke risico’s toereikend is. De risico’s die Nieuwkoop loopt zijn toereikend toegelicht in de jaarrekening.

In de actualisatie van de grondexploitaties heeft het college rekening gehouden met de meest recente ontwikkelingen, zoals de gehanteerde veronderstellingen met betrekking tot het uitgiftetempo, de verwachte verkoopprijzen, de ontwikkeling van de plankosten ontleend aan recente verkopen i.c. de belangstelling van potentiële kopers, extern onderzoek, taxatierapporten en statistische gegevens. De mogelijke risico’s zijn door Nieuwkoop naar beste schatting in kaart gebracht. Het gaat daarbij om algemene risico’s die voor alle projecten gelden (bijvoorbeeld de ontwikkeling van de indexen) en risico’s die verband houden met een specifiek project. De uitgangspunten en onderbouwingen van Nieuwkoop zijn gebaseerd op gedegen voorbereiding en onderzoek. Hoewel de huidige marktontwikkelingen onzekerheden met zich meebrengen, hebben deze ontwikkelingen volgens de inschatting van de gemeente geen materiële gevolgen voor de schattingen en uitkomsten van de grondexploitaties van Nieuwkoop en voor vermogen en resultaat.

Meerdere grondexploitaties van Nieuwkoop ontvangen omvangrijke ramingen van kosten en opbrengsten. Voor een deel zijn deze ramingen van kosten en opbrengsten nog normatief bepaald op basis van nu beschikbare uitgangspunten. Een deel van de ramingen wordt daarom nog nader onderbouwd door Nieuwkoop en de (normatieve) schattingen en ramingen zullen naar verloop van de projectfase verder worden geactualiseerd en verfijnd. Het college en de raad (h)erkennen dat het zo goed mogelijk schatten van uitkomsten onzekerheden met zich meebrengt, doch is van mening dat de ramingen en scenario’s naar de stand van 1 januari 2024 de beste inschattingen zijn.

Wij adviseren de ramingen in de grondexploitatieberekeningen steeds verder te verfijnen en waar mogelijk nader te onderbouwen en te actualiseren. Deze opmerkingen zijn passend bij de fase waarin deze grondexploitaties zich bevinden.

De kwaliteit van de risicoanalyses valt of staat met de (schriftelijke) onderbouwing van de uitgangspunten om te komen tot een inschatting van risicopercentages en grondslagen. Een kleine afwijking in een risicopercentage of een grondslag kan al snel een groot effect hebben op de risicoraming (kwantitatief). Wij merken op dat de risicoanalyse va de onderhanden werk projecten is opgesteld en toegankelijk is onderbouwd en adviseren naar gelang de uitvoering van het project de risico's en kansen nader te bepalen, te onderbouwen en vervolgens te documenteren.

5.3. Sociaal domein

De gemeente Nieuwkoop voert diverse regelingen (decentralisaties) uit in het sociaal domein. Nieuwkoop heeft deze taken deels uitbesteed bij externe partijen. Voor de lasten Jeugdhulp en WMO en voor de uitkeringen (Participatiewet en aanverwante regelingen) steunt de gemeente (deels) op productieverantwoordingen die zorgaanbieders leveren en op financiële verantwoordingen van (externe) uitvoerders die zijn voorzien van een controleverklaring en finale afrekeningen.

5.3.1. Jeugdhulp ZIN

De uitvoering van de jeugdhulp is op basis van de Dienstverleningsovereenkomst Jeugdhulp 2023 uitbesteed aan Gemeenschappelijke Regeling Serviceorganisatie Zorg Holland Rijnland (hierna: SOZ HR). Er wordt jaarlijks door Nieuwkoop met SOZ HR afgerekend op basis van de werkelijke lasten van jeugdhulp.

SOZ HR is op basis van de afgesloten Dienstverleningsovereenkomst Jeugdhulp ook verantwoordelijk voor de controle van de prestatielevering van de geleverde jeugdzorg aan zorgbehoevenden in de gemeente Nieuwkoop. Om de controle goed uit te kunnen voeren heeft SOZ HR een 'Algemeen Accountantsprotocol Financiële Productie-verantwoording Jeugdwet 2023' opgesteld, waarin de controlekaders voor de uit te voeren werkzaamheden door de accountant van de zorgaanbieders zijn vastgelegd. Hierin staat onder meer dat grote zorgaanbieders een controleverklaring aanleveren over de getrouwheid en rechtmatigheid van de lasten jeugdzorg. Deze controleverklaringen hebben SOZ HR, zorgaanbieders en gemeente Nieuwkoop nodig om zekerheid te krijgen dat de uitgevoerde jeugdzorg op basis van een geldige verwijzing, voor de juiste prijs aan een inwoner van de regio Holland Rijnland is geleverd. Kleine zorgaanbieders en vrij-gevestigden leveren aan de gemeente Nieuwkoop een door SOZ HR en de zorgaanbieder gezamenlijk ondertekende finale afrekening (in plaats van een controleverklaring).

Nieuwkoop is zelf verantwoordelijk voor de toekenning van en toeleiding naar jeugdzorg conform de eigen gemeentelijke verordening inzake jeugdhulp. De controle hierop gebeurt daarom expliciet niet door de accountant van SOZ HR. Om deze reden voert Nieuwkoop een verbijzonderde interne controle (VIC) uit op het proces van toekenning van en toeleiding naar jeugdzorg. Uit deze VIC heeft Nieuwkoop geen bijzonderheden geconstateerd. Wij hebben deze VIC werkzaamheden gecontroleerd en wij komen tot dezelfde conclusie.

De definitieve verantwoording lasten Jeugdhulp Nieuwkoop 2023 van SOZ HR bedraagt € 5,6 miljoen (2022: € 5,2 miljoen). De accountant van SOZ HR heeft haar controle afgerond en heeft de definitieve Verantwoording Jeugdhulp HR 2023 van SOZ HR voorzien van een goedkeurende controleverklaring d.d. 6 juni 2024. Uit de definitieve verantwoording blijkt voor gemeente Nieuwkoop geen onzekerheid over de prestatielevering van de jeugdzorg (2022: € 67.500). Op basis van onze dossierreview bij de accountant van SOZ HR hebben wij geen bijzonderheden geconstateerd.

5.3.2. PGB's Wmo en Jeugdhulp

De uitvoering van het persoonsgebonden budget (PGB) Wmo en Jeugdhulp ligt bij de Sociale Verzekeringsbank (SVB). Door de accountant van de SVB is opnieuw geen goedkeurende controleverklaring verstrekt bij de verantwoording PGB-stromen Wmo en Jeugdwet over boekjaar 2023. Bovendien worden door de SVB geen controles uitgevoerd op de prestatielevering van de PGB's, wat door de gemeenten zelf moet worden uitgevoerd. Hierdoor is vanuit de SVB geen 100% zekerheid over de nauwkeurigheid en rechtmatigheid van de persoonsgebonden budgetten.

Wmo (PGB) is uitbesteed aan Participe waarvoor een lumpsum vergoeding (met finale kwijting) is overeengekomen. Voor jeugdhulp wordt de prestatielevering van de PGB's door Nieuwkoop vastgesteld tijdens herindicaties in de vorm van een PGB-evaluatieformulier. Wij hebben door middel van een deelwaarneming vastgesteld dat Nieuwkoop de prestatielevering voldoende aannemelijk heeft gemaakt en heeft gedocumenteerd. Er resteren geen onzekerheden ten aanzien van de prestatielevering Wmo PGB en Jeugdhulp PGB.

5.3.3. Wmo ZIN

De taken van de WMO zijn door Nieuwkoop op basis van delegatie uitbesteed aan Participe en Tom in de Buurt. Met beide partijen is een vast bedrag (lumpsum vergoeding) afgesproken dat contractueel voor de jaren 2022 tot en met 2026 is overeengekomen. Hierdoor resteert geen onzekerheid over de prestatielevering van de WMO-zorg.

5.3.4. Uitkeringen (Participatiewet) en aanverwante regelingen

De uitkeringen waaronder de Participatiewet (inclusief Tozo), de Bijzondere bijstand en de regeling Energietoeslag zijn op basis van een Dienstverleningsovereenkomst (DVO) uitbesteed aan de Sociale Dienst van de gemeente Alphen aan de Rijn. Er wordt jaarlijks door Nieuwkoop met gemeente Alphen aan de Rijn afgerekend op basis van de werkelijke uitkeringslasten. Door de accountant van de gemeente Alphen aan de Rijn is op 3 mei 2024 een goedkeurende controleverklaring afgegeven voor getrouwheid en rechtmatigheid bij de 'financiële verantwoording 2023 inzake sociale uitkeringen van gemeente Nieuwkoop'. In deze financiële verantwoording zijn onder meer opgenomen de bestedingen en baten van de SiSa-regelingen G2, G3 en G4 (beeld van de uitvoering 2023), de bestedingen van de Bijzondere bijstand, de bestedingen Energietoeslag en de debiteurenpositie sociale uitkeringen ultimo 2023 van de gemeente Nieuwkoop. De lasten en baten uit hoofde van de SiSa-regelingen G2, G3 en G4 (beeld van de uitvoering 2023), de lasten Bijzondere bijstand, de lasten Energietoeslag en de debiteurenpositie sociale uitkeringen zijn derhalve getrouw en rechtmatig opgenomen in de jaarrekening 2023 van de gemeente Nieuwkoop.

5.4. WNT-verantwoording

5.4.1. Controlebevindingen en aanbevelingen

Wij hebben de in de jaarrekening opgenomen WNT-verantwoording 2023 gecontroleerd overeenkomstig de door de minister vastgestelde Regeling controleprotocol WNT 2023. Daarbij zijn door ons geen afwijkingen geconstateerd.

5.4.2. Beperkingen in de reikwijdte van onze controlewerkzaamheden

Het doel van het controleprotocol WNT is om vast te stellen of de bezoldiging van de directie en het bestuur overeenkomt met de bepalingen van de WNT en juist is gepresenteerd in de WNT-verantwoording.

Wij kunnen op grond van de uitvoering van het WNT-protocol niet uitsluiten dat er verschillen zijn tussen de uitbetaalde bezoldiging en de daarover gemaakte afspraken tussen het bestuur en de directie. Bijvoorbeeld omdat wij geen weet hebben van een separaat gemaakte bezoldigingsafspraak. Het kan daardoor voorkomen dat de WNT correct is toegepast, terwijl de bezoldiging afwijkt van gemaakte afspraken. Ons is bevestigd dat er naast de arbeidsovereenkomsten met de raadsgriffier en gemeentesecretaris geen andere bezoldigingsafspraken bestaan.

Als de in de WNT-verantwoording verantwoorde bezoldiging niet overeenkomt met uw beeld van de gemaakte afspraken of met uw eigen administratie, verzoeken wij u ons zo snel mogelijk daarover te informeren. Wij kunnen dan op grond van uw informatie onze controlebevindingen evalueren.

5.5. SiSa-verantwoording

Bij de jaarrekening 2023 voegt Nieuwkoop als bijlage de SiSa-verantwoording toe. Nieuwkoop heeft de rechtmatige totstandkoming van de SiSa-bijlage getoetst.

Voor deze specifieke uitkeringen is in de wet bepaald dat de accountant in de controleverklaring opneemt of de baten en lasten (alsmede de balansmutaties) met betrekking tot specifieke uitkeringen rechtmatig tot stand zijn gekomen. Dit betekent dat naast het getrouwheidsoordeel bij de jaarrekening als geheel, expliciet nog een oordeel van de accountant wordt gevraagd bij de rechtmatigheid van de specifieke uitkeringen in de SiSa-bijlage. In de controle van de specifieke uitkering (SiSa) is met de komst van de rechtmatigheidsverantwoording hierin niets veranderd. Dat betekent dat wij ook in ons accountantsverslag 2023 rapporteren over de SiSa regelingen en een tabel met bevindingen opnemen per SiSa-regeling.

Het is de taak van de accountant om als onderdeel van de controle van de jaarrekening vast te stellen dat Nieuwkoop de SiSa-correct en volledig heeft ingevuld aan de voorwaarden heeft voldaan.

Wij hebben tijdens onze controle de SiSa-bijlage gecontroleerd, die door Nieuwkoop is opgemaakt, op basis van de nota verwachtingen accountantscontrole SiSa 2023 van 12 januari 2024. Wij benadrukken dat u als gemeente zelf verantwoordelijk bent voor de volledigheid van de te verantwoorden indicatoren zoals opgenomen in de SiSa-bijlage.

Wij merken op dat het aantal SiSa-regelingen voor gemeenten fors is toegenomen. Voor Nieuwkoop waren dit in 2021 15 regelingen en in 2022 18 regelingen. In de jaarrekening 2023 verantwoordt Nieuwkoop inmiddels 23 regelingen.

Wet Inburgering 2021 (SiSa-regeling G10)
Inburgering is uitbesteed aan de Sociale Dienst van de gemeente Alphen aan de Rijn. Van gemeenten en dus ook van Nieuwkoop wordt verwacht dat, in aanvulling op het bestaande M&O-beleid, specifiek aandacht wordt besteed aan de Wet Inburgering 2021. Wij merken op dat er geen specifiek M&O-beleid beschikbaar is voor de Wet Inburgering. Hierdoor kon de opzet, bestaan en effectieve werking van het M&O beleid van de Wet Inburgering in 2023 niet worden vastgesteld. De omvang van de uitgaven in 2023 is overigens beperkt.

5.5.1. Opvang Oekraïense vluchtelingen en asielzoekers in crisisnoodopvanglocaties

De Rijksoverheid heeft veiligheidsregio's opdracht gegeven om gemeentelijke opvangplekken voor Oekraïense vluchtelingen (ontheemden) te realiseren. Medio 2022 is aanvullend aan veiligheidsregio's door de Rijksoverheid gevraagd om asielzoekers tijdelijk op te vangen in crisisnoodopvanglocaties vanwege de capaciteitsuitdagingen van Ter Apel.

Dit heeft geleid tot nieuwe wet- en regelgeving, nieuwe kaders, afspraken en richtlijnen en heeft geleid tot nieuwe financiële stromen en tot aanpassing van de interne beheersingsmaatregelen bij gemeenten, veiligheidsregio's en GGD's. Veiligheidsregio's, GGD's en gemeenten worden volgens voorwaarden gecompenseerd voor gemaakte kosten. De financiële impact van de vluchtelingencrisis is groot. De extra kosten voor Nieuwkoop bedragen over 2023 € 2,5 miljoen (2022 € 1,8 miljoen).

Nieuwkoop heeft deze aanvullende kosten apart geregistreerd en heeft de kosten gecontroleerd via interne controle en verbijzonderde interne controle op getrouwheid en rechtmatigheid. Het is uw verwachting dat de compensatie over 2023 tenminste dekkend (budgetneutraal) zal zijn. De bijdrage over 2022 heeft het Rijk nog niet vastgesteld.

Voor de vergoeding van meerkosten en de verantwoording van meerkosten in de jaarrekening 2022 van Nieuwkoop zijn landelijk afspraken gemaakt, onder meer in het Bekostigingsbesluit en een Verantwoordinginstructie (Oekraïne). De verantwoording over de besteding van de meerkosten eerste opvang ontheemden Oekraïne verloopt via de SiSa-systematiek (Single information, Single audit). In het Verantwoordingsoverzicht SiSa 2023 in de jaarrekening 2023 van Nieuwkoop legt Nieuwkoop verantwoording of over ontvangen bijdragen en de bestedingen.

Op grond van de regeling mag een gemeente het meerdere ontvangen normbedrag toevoegen aan het resultaat van de gemeente.

5.5.2. SiSa-bijlage

Op grond van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (BADO), artikel 5, lid 4, rapporteren wij in ons accountantsverslag over de fouten en onzekerheden van de specifieke uitkeringen die in 2023 in het kader van SiSa worden verantwoord.

Het is volgens de nota verwachtingen accountantscontrole voorgeschreven dat wij de geconstateerde fouten en onzekerheden per regeling rapporteren door middel van onderstaande verplichte tabel. Deze tabel dient door uw gemeente samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven verantwoordingsdocumenten elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd. Wij hebben de SiSa bijlage van Nieuwkoop opgenomen in Bijlage 1.

5.6. IT-beheersing

De betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking is een terugkerend onderwerp bij onze controlewerkzaamheden en de rapportage van onze bevindingen.

Onze werkzaamheden richten zich vooral op de IT-beheersingsmaatregelen die relevant zijn in het kader van onze opdracht voor het controleren van de jaarrekening. Wij benadrukken dat onze werkzaamheden zich niet richten op alle IT-risico's en -beheersingsmaatregelen, zoals bijvoorbeeld de risico's en beheersingsmaatregelen die voortvloeien uit cybercriminaliteit.

In het kader van de jaarrekeningcontrole 2023 van gemeente Nieuwkoop is door ons een onderzoek uitgevoerd naar de kwaliteit van de IT-organisatie, het IT-landschap en de beheersing daarvan. Wij verwijzen naar de tabel van bijlage 2 voor onze belangrijkste bevindingen en daarbij horende aanbevelingen.

Vanuit de door ons uitgevoerde werkzaamheden in het kader van de controle van de jaarrekening hebben wij geen significante tekortkomingen of risico's geconstateerd voor de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking.

Wij benadrukken dat ons onderzoek van de IT-beheersingsmaatregelen in het kader van onze jaarrekeningcontrole belangrijke informatie kan geven over IT-risicogebieden van Nieuwkoop. Er kan echter ook sprake zijn van risicogebieden die niet door ons onderkend worden. De oorzaak hiervan is de beperkte scope van ons onderzoek.

Voor een verbreding van de scope van het onderzoek naar IT-beheersingsmaatregelen adviseren wij om met name aandacht te hebben voor kwaliteitscertificering van IT-processen, systemen en applicaties en voor beveiligingsscans door specialisten. Desgewenst bespreken wij graag de relevante opties en de mogelijkheden die wij (vanuit ons netwerk) hierin kunnen bieden.

5.7. Verwerking van geconstateerde afwijkingen getrouwheid

Tijdens de jaarrekeningcontrole zijn naar aanleiding van onze controle geen materiële correcties doorgevoerd in de jaarrekening 2023.

Er hebben naar aanleiding van onze controle correcties plaatsgevonden in de jaarstukken, dit betroffen cijfermatige correcties en tekstuele aanpassingen, zoals aanpassingen met betrekking tot presentatie-, rubricerings- en toelichtingsvereisten van het BBV, waarderingsgrondslagen, begrotingsrechtmatigheid en de rechtmatigheids-verantwoording.

Inhoudelijk zijn er over de jaarrekening 2023 en de doorgevoerde correcties geen meningsverschillen geweest met uw organisatie.

Naar aanleiding van de door ons uitgevoerde controlewerkzaamheden resteren geen ongecorrigeerde getrouwheidsfouten en onzekerheden in de controle groter dan de rapporteringstolerantie van € 100.000.

6. Overige onderwerpen

6.1. Naleving van wet- en regelgeving en frauderisicobeheersing

Wij betrekken bij onze controlewerkzaamheden, overeenkomstig de voor ons geldende standaarden, de naleving van wet- en regelgeving en frauderisico's. Daarbij richten wij ons op risico's die kunnen leiden tot een afwijking van materieel belang in de jaarrekening.

Wij hebben op basis van onze controlewerkzaamheden de risicofactoren voor overtredingen van wet- en regelgeving en fraude geëvalueerd. Frauderisicofactoren kunnen voortvloeien uit bijvoorbeeld leveranciersselectie, (contant) geldverkeer, bewuste beïnvloeding door het bestuur en/of het management van de presentatie (jaar)cijfers teneinde een ander beeld voor te stellen dan de werkelijkheid en misbruik/oneigenlijk gebruik van bedrijfsmiddelen van Nieuwkoop.

Onze controle heeft geen afwijkingen van wet- en regelgeving of aanwijzingen voor fraude aan het licht gebracht.

Gemeente Nieuwkoop heeft in 2023 een frauderisicoanalyse opgesteld. Door middel van een frauderisicoanalyse heeft gemeente Nieuwkoop de beheersing van frauderisico's in beeld. Voor de komende periode (2024 en verder) is de verdere (door)ontwikkeling van deze frauderisicoanalyse nodig, evenals een nadrukkelijkere verankering van de fraudepreventie in de verbijzonderde interne controle. Het is aan te bevelen de frauderisicoanalyse te implementeren in een structureel risicobeheersingssysteem, waarmee de belangrijkste frauderisico's periodiek worden geïnventariseerd, geadresseerd en geëvalueerd.

Wij constateren dat er in de bedrijfsvoering belangrijke maatregelen zijn getroffen om dergelijke risico's te beheersen. Deze maatregelen bestaan hoofdzakelijk uit het toewijzen van taken en verantwoordelijkheden, het realiseren van functiescheiding, procedures, intern toezicht en externe controle.

Naar onze mening wordt het risico van (materiële) fraude en overtreding van wet- en regelgeving hierdoor teruggebracht. Wij adviseren hierbij nog wel om als onderdeel van het risicomanagementsysteem periodiek een separate risicoanalyse op deze thema's uit te voeren en daarbij te evalueren of er voldoende beheersingsmaatregelen zijn getroffen. Wij verwijzen hiervoor naar onze bevindingen die wij in onze managementletter hebben gerapporteerd.

Onze eigen controlewerkzaamheden hebben overigens geen relevante afwijkingen van wet- en regelgeving of aanwijzingen voor fraude aan het licht gebracht. Daarbij merken wij nog wel op dat van ons niet verwacht kan worden dat elke overtreding van wet- en regelgeving of fraude door ons ontdekt wordt. Dat heeft onder andere te maken met het mogelijk opzettelijke karakter van dergelijke overtredingen en fraude.

In onze gesprekken met de organisatie is bevestigd dat er geen fraude heeft plaatsgevonden en ook geen vermoeden is van fraude.

6.2. Verplichte rapportering fraude en continuïteit in onze controleverklaring

De controle van de jaarrekening van Nieuwkoop is aan te merken als een wettelijke controleopdracht. Dit impliceert dat wij in onze controleverklaring bij de jaarrekening vanaf 2022 rapporteren over fraude- en continuïteitsrisico's die relevant zijn geweest bij het plannen en uitvoeren van onze controlewerkzaamheden. Daarbij geven wij aan hoe wij op deze risico's hebben ingespeeld.

De rapportage van de accountant over fraude en continuïteit is in de basis geënt op de verantwoording van frauderisicobeheersingsmaatregelen en de toelichting op de continuïteitsverwachtingen in het jaarverslag. Uiteraard dient de inhoud van het jaarverslag ook op deze thema's proportioneel te zijn en een juiste en volledige voorstelling van zaken te geven.

6.2.1. Fraude

In de controleverklaring lichten wij toe dat Nieuwkoop beschikt over een actuele frauderisicoanalyse. De raad heeft de verantwoordelijkheid om toezicht te houden op de fraudebeheersing. Nieuwkoop treft waarborgen gericht op ontdekken en beperken van frauderisico's. Nieuwkoop beschikt over een overkoepelend M&O beleid uit 2018. Voor de komende periode is actualisatie, (door)ontwikkeling en formalisatie van deze frauderisicoanalyse en het M&O beleid nodig, evenals een nadrukkelijke verankering van de fraudepreventie in de (verbijzonderde) interne controle. Hiermee kunnen de belangrijkste frauderisico's periodiek worden geïnventariseerd, geadresseerd en geëvalueerd. Wij adviseren om een risicobeheersingssysteem, inclusief schriftelijke (fraude)risicoanalyse, te operationaliseren. Wij benadrukken dat wij met onze aanbeveling vooral doelen op een praktische invulling en uitvoering, passend bij de grootte en de activiteiten van Nieuwkoop en passend binnen uw beschikbare capaciteit en middelen. Meer informatie hierover is te vinden in de NBA-Brochure Verplichte rapportage over fraude en continuïteit in de controleverklaring bij de jaarrekening; wat betekent dit voor u als klant.

6.2.2. Continuïteit

Naast rapportering over frauderisico's is rapportering over continuïteitsrisico's vanaf 2022 verplicht in de controleverklaring bij jaarrekening van gemeenten. Gemeente Nieuwkoop heeft in de jaarstukken inzicht gegeven in de toekomstsverwachting van de gemeente. Gemeenten kennen als overheidsorgaan feitelijk geen risico van discontinuïteit. Wel bestaat het risico dat gemeenten (tijdelijk) hun financiële zelfstandigheid verliezen en een zogenoemde artikel 12-status krijgen.

De meerjarenbegroting 2024-2027 van de gemeente Nieuwkoop laat een structureel sluitend beeld zien voor de jaren 2024 en 2025. Dit wordt naast de positieve ontwikkeling van het gemeentefonds vooral begroot als gevolg van bezuinigingen, taakstellingen en ombuigingen die Nieuwkoop in eerdere jaren heeft ingezet.

Er is sprake van grote onzekerheid over de hoogte van de algemene uitkering vanaf het boekjaar 2026 doordat het Rijk vanaf 2026 forse bezuinigingen inrekent op het gemeentefonds. Voor het begrotingsjaar 2026 is uw gemeente uitgegaan van een daling van de algemene uitkering. De meerjarenbegroting 2024-2027 toont voor 2026 een (bijgesteld) tekort ten opzichte van de kadernota 2024 van € 1.486.000 en voor 2027 € 2.432.000. Het structurele begrotingssaldo bedraagt volgens de meerjarenbegroting 2024-2027 voor 2026 € 1.668.000 (tekort) en voor 2027 € 2.640.000 (tekort). De provincie heeft regulier repressief toezicht op gemeente Nieuwkoop.

6.3. Onafhankelijkheid

Het waken voor onze onafhankelijkheid is primair onze eigen (vaktechnische) verantwoordelijkheid. Daarvoor treffen wij – overeenkomstig onze standaarden en interne kwaliteitsprocedures – diverse maatregelen. Op basis van de uitvoering van deze maatregelen kunnen wij bevestigen dat wij de controleopdracht voor de jaarstukken van Nieuwkoop op onafhankelijke wijze hebben kunnen uitvoeren en afronden.

Aanvullend daarop rapporteren wij u jaarlijks – voor uw beoordeling van onze onafhankelijkheid – de werkzaamheden die door ons zijn verricht naast het controleren van financiële verantwoordingen en het uitoefenen van onze natuurlijke adviesfunctie. Met betrekking tot het verslagjaar 2023 hebben wij geen werkzaamheden verricht naast onze controlewerkzaamheden en de direct daaruit voortvloeiende ondersteuning en advisering over de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording.

Tot slot bevestigen wij dat geen sprake is van een langdurige betrokkenheid (zeven jaar of meer) van één van de teamleden bij de controleopdracht voor de Nieuwkoop.

6.4. Duurzaamheid

Wij hebben ons een beeld gevormd van de aandacht die Nieuwkoop heeft voor het verduurzamen van de bedrijfsvoering en de verantwoording daarover in het bestuursverslag of anderszins. Daarbij houden wij er rekening mee dat Nieuwkoop niet onder de verplichtingen vanuit de CSRD valt, maar wel te maken heeft en krijgt met verantwoordingsvereisten vanuit onder meer (lokale) overheden, zorgverzekeraars en banken. Zie ook onze managementletter hierover.

Het verdient aanbeveling om duurzaamheid nadrukkelijker te agenderen, zodat Nieuwkoop zelf ook de regie kan houden over de ontwikkelingen die vanuit wet- en regelgeving op de organisatie afkomen. Het voert voor dit accountantsverslag te ver om een volledig stappenplan uit te werken en tegelijkertijd onderkennen wij een risico dat te laat wordt gestart met voorbereidingen om tijdig te kunnen voldoen aan de verantwoordingsvereisten vanuit de CSRD die indirect op Nieuwkoop afkomen.

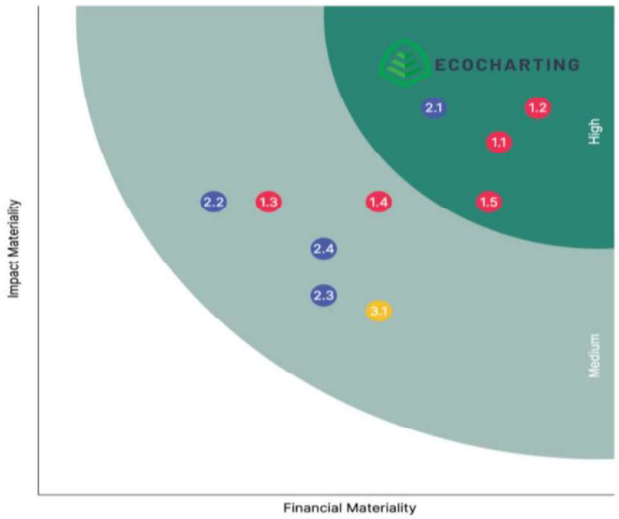
In dat kader adviseren wij om in ieder geval de volgende processtappen te agenderen en op te pakken:

- Materialiteitsanalyse. Zie voor meer informatie over het bepalen van de materialiteit bijvoorbeeld het Stappenplan dubbele materialiteitsanalyse CSRD dat ontwikkeld is door de NBA. De materialiteitsanalyse geeft richting aan de focusgebieden voor verduurzaming en aan verantwoording daarover. Een goede materialiteitsanalyse motiveert ook waarom Nieuwkoop wel of niet werkt aan bepaalde duurzaamheidsdoelstellingen. Professionele adviesbureaus beschikken over software om de materialiteitsanalyse gestructureerd uit te voeren. *Ons advies is om de materialiteitsanalyse medio 2024 gereed te hebben.*

- Duurzaamheidsbeleid. Op basis van de materialiteitsanalyse kan het duurzaamheidsbeleid van Nieuwkoop herijkt worden en vertaald worden naar actiepunten die geadresseerd worden aan verantwoordelijke functionarissen, al dan niet ondersteund door externe deskundigen. Wij adviseren om het herijken van het duurzaamheidsbeleid te agenderen voor het derde kwartaal 2024. Hierbij merken wij nog op dat duurzaamheidsbeleid niet los is te zien van het meerjarenbeleid van organisaties en andersom ook niet. Dit impliceert dat het uitwerken van duurzaamheidsbeleid tot gevolg kan hebben dat het meerjarenbeleid op onderdelen bijgesteld moet worden.

- Verantwoordingsinformatie. Voor CSRD-plichtige organisaties zijn de verantwoordingsvereisten (in combinatie met de materialiteitsanalyse) inmiddels bekend. Voor niet-CSRD-plichtige organisaties zal er de komende tijd meer duidelijkheid komen over de verantwoordingsvereisten vanuit ketenpartners. Ongeacht de toepasselijkheid van de CSRD is het uitwerken van een duurzaamheidsverantwoording een omvangrijk proces. *Wij adviseren om dit te agenderen voor het laatste kwartaal 2024 en daarbij in eerste instantie aansluiting te zoeken bij de 'light' versie van de CSRD: de EU Voluntary Sustainability Reporting Standard for non-listed SMEs that are outside the scope of CSRD. Desgewenst*

- *beschikken wij over een in het Nederlands vertaalde versie.* Als aandachtspunt merken wij hierbij nog op dat het stelselmatig verantwoorden over duurzaamheid ook vraagt om een daarop afgestemde inrichting van registraties en informatiesystemen. *Wij adviseren om hier aandacht voor te hebben.*

Van het in de vorige paragaaf geschetste, beschikken nog maar weinig organisaties over veel deskundigheid. *In lijn met de CSRD adviseren wij om externe deskundigen in te schakelen om scherper zicht te krijgen op deze ontwikkelingen en een beeld te krijgen van wat dit concreet van Nieuwkoop zal vragen de komende jaren.*

7. Slot

Wij vertrouwen erop u met dit accountantsverslag voldoende te hebben geïnformeerd over onze controlebevindingen en u van dienst te zijn geweest met de vermelde ontwikkelingen en aanbevelingen.

Bijlage 1 – SiSa bijlage 2023 gemeente Nieuwkoop

Nummer specifieke uitkering conform SiSa-bijlage 2023	Specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting Fout of onzekerheid
A16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
C41B	Regeling specifieke uitkering flexibele inzet woningbouw (SiSa tussen medeoverheden)	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
C55	Aanpak energiearmoede	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
C92	Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
C94	Regeling houdende regels verstrekking specifieke uitkering aan gemeenten verduurzaming [...] van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB)	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
E44B	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021-2027 (SiSa tussen medeoverheden)	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
F28	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2023	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2023	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Nummer specifieke uitkering conform SiSa-bijlage 2023	Specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting Fout of onzekerheid
G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2023	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
G10	Wet inburgering 2021_ gemeentedeel 2023	n.v.t.	n.v.t	n.v.t.
G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_ gemeentedeel 2023	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
G13	Onderwijsroute_ deel gemeente 2023	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
H8	Regeling Sportakkoord 2020-2022	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
H12	Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
H30	Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026	Onzekerheid	€ 92.500	Geen onderbouwing voor prestatie-levering uitgaven.
H32	Regeling specifieke uitkering Meerkosten Energie Openbare Zwembaden	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
H35B	Specifieke uitkering IZA-doelen 2023-2026 (SiSa tussen medeoverheden)	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Rechtmatigheidsoordeel specifieke uitkeringen (zoals blijkt uit de controleverklaring): goedkeurend
Strekking controleverklaring getrouwheid gehele jaarrekening: goedkeurend

Bijlage 2 – Belangrijkste bevindingen geautomatiseerde gegevensverwerking (IT)

IT Thema	Relevante bevinding/aanbeveling/advies
Identificatie en authenticatie (logische toegangsbeveiliging)	1. Professionaliseer het bestaande wachtwoordbeleid en stel deze formeel vast. Implementeer dit beleid binnen de voor de Gemeente Nieuwkoop relevante IT-omgeving. 2. Configureer multi-factor-authentication, voor zowel in- als externe toegang, en dwing dit af voor alle gebruikers.
Autorisaties en autorisatiebeheer (logische toegangsbeveiliging)	3. Definieer 'handelingen' (applicatie- en applicatie-overstijgend niveau) welke niet door één gebruiker mogen worden uitgevoerd. Vertaal deze handelingen naar de bestaande dan wel nog te definiëren rollen en rechten. Dit resulteert in een overzicht van de 'ongewenste combinaties' van rollen en rechten. 4. Stel de 'ongewenste combinaties' formeel vast, zodat het een uitgangspunt vormt voor het toekennen, wijzigen en intrekken van rechten binnen de IT-omgeving(en). Voer periodiek een vergelijking uit waarbij de autorisatiestructuur ('IST') wordt afgezet tegen de 'ongewenste combinaties' ('SOLL').
Change management	5. Neem (voor de (kern)applicaties Unit4 Financials, ZorgNed, Rx.Mission en Motion) kennis van het change management proces van de IT-partners Unit4, ZorgNed Automatisering, Roxit en BCS HR Software (Centric) (bijvoorbeeld door het raadplegen van ISAE 3402 en/of SOC 1/2/3 assurancerapport) en stel vast of dit proces (en de geïmplementeerde maatregelen) aansluit op de IT-uitgangspunten en risicobereidheid van de gemeente Nieuwkoop. Tref vervolgens passende (aanvullende) maatregelen, zodat de functionaliteit ('supply') blijft aansluiten op de wensen ('demand').
Back-up en recovery	6. Stel op basis van de IT-uitgangspunten en het risicobereidheid van de gemeente Nieuwkoop en de minimaal te treffen maatregelen een passende 'RTO' (Recovery Time Objective) en 'RPO' (Recovery Point Objective) vast en stem de 'RTO' en 'RPO' met de IT-partners af en stel vast in hoeverre deze gewaarborgd kan worden. Neem kennis van de bestaande ISO certificeringen en/of assurancerapportages (ISAE 3402 en/of SOC 1/2/3) om te bepalen of de betreffende IT-partner 'in control' is. 7. Waarborg dat tenminste jaarlijks een representatieve restore test wordt uitgevoerd van een volledige back-up.

IT Thema	Relevante bevinding/aanbeveling/advies
Service Level Management	8. Breng de IT-keten (verder) in kaart resulterend in een overzicht van (uitbestede) processen, producten en/of diensten en bijbehorende leveranciers (zowel hoofd- als onderaannemers). 9. Voer een risicoanalyse uit waarin de kwaliteitsaspecten beschikbaarheid, integriteit en vertrouwelijkheid centraal staan en schat de kans en/of impact van mogelijke incidenten in relatie tot genoemde kwaliteitsaspecten in, resulterend in een risicobereidheid. 10. Tref passende maatregelen om de geïdentificeerde risico's tot een aanvaardbaar laag niveau te kunnen reduceren, zodat de IT-functie van de gemeente Nieuwkoop gedegen kan worden ingericht. Maak met elke IT-partner afspraken over periodieke afstemming over de (kwaliteit van de) dienstverlening, zodat verwachtingen op elkaar blijven afgestemd.